

Folketingets Miljø- og Fødevarerudvalg
Christiansborg
1240 København K

J.nr. 2024 - 1642
Den 21. marts 2024

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 507 (Alm. del), som Folketingets Miljø- og Fødevarerudvalg har stillet til ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri den 29. februar 2024. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Helene Liliendahl Brydensholt (ALT).

Spørgsmål nr. 507 (Alm. del) fra Folketingets Miljø- og Fødevarerudvalg

”Vil ministeren oversende kammeradvokatens samlede vurdering af længden på indfasningsperioden for udfasning af fiksering af søer i dansk landbrug i relation til spørgsmålet om ekspropriation? Vurderingen omtales i spørgetiden den 28. februar 2024 i svar på spørgsmål S 600. Vil ministeren redegøre for de konkrete tilfælde, hvor spørgsmålet om ekspropriation har været rejst ved domstolene, som har dannet baggrund for konklusionen om, at et straksforbud mod fiksering af søer vil være ekspropriation?”

Svar

I den politiske aftale af 9. februar 2024 ”Sammen om Dyrene – Aftale om dyrevelfærd 2024-2027” indgår et forbud mod længerevarende fiksering af søer. Under spørgetiden den 28. februar 2024 omtalte jeg dette forbud og indfasningsperiode i den forbindelse. Jeg skal beklage, hvis jeg under spørgetiden i forbindelse med min besvarelse af spørgsmål nr. S 600 fik givet det indtryk, at Kammeradvokaten allerede har været inddraget i en vurdering af længden af indfasningsperioden ved et sådant forbud. Det er ikke tilfældet, og der foreligger således ikke en vurdering fra Kammeradvokaten, som kan oversendes.

Ministeriet vil som led i udmøntningen af den politiske aftale om dyrevelfærd foretage en endelig vurdering af indfasningsperiodens længde med henblik på at sikre, at de berørte landbrugere får en rimelig omstillingsperiode, og at spørgsmålet om mulig ekspropriation derved undgås. Ministeriet vil i den forbindelse på sædvanlig vis tage stilling til behovet for bistand fra Justitsministeriet eller eksterne rådgivere.

Ved vurderingen af indfasningsperiodens længde vil der indgå en lang række momenter, og i den forbindelse inddrages retspraksis og øvrig praksis som et moment.

Af relevant praksis fra domstolene kan nævnes en afgørelse truffet af Østre Landsret i 2018. I sagen var spørgsmålet, om et forbud mod hold af ræve ville udgøre ekspropriation. Landsretten fandt, at sagsøgeren, som havde etableret selvstændig virksomhed med hold af ræve, havde en rettiliggelighed beskyttet af grundlovens § 73, at det måtte bero på en samlet vurdering af flere momenter, om indgrebet i denne rettiliggelighed, som forbuddet udgjorde, ville udgøre ekspropriation, og at lov nr. 466 af 12. juni 2009 om forbud mod hold af ræve måtte anses for at forfølge et generelt, sagligt formål. Ved loven var der fastsat

en overgangsperiode på 15 år for personer, der havde hold af ræve som hovederhverv. Denne periode fandt Østre Landsret var tilstrækkelig lang til at afvikle eller omlægge produktionen, således at der ikke ville være tale om et ekspropriativt indgreb. Dommen er optrykt i Ugeskrift for Retsvæsen 2018, side 2501.

Det er imidlertid langt fra alle tilfælde af forbud mod produktionsformer eller visse typer af staldanlæg, som har givet anledning til retlig prøvelse ved domstolene. Ved indførelse af forbud mod produktionsformer eller visse typer af staldanlæg er der dog fast lovgivningspraksis for at indføre overgangs- og udfasningsperioder for at give de berørte landbrugere rimelig tid til at omstille sig og dermed afbøde eventuelle spørgsmål om ekspropriation.

Fra denne praksis på Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris område kan bl.a. nævnes forbuddet mod brug af bindestalde for malkekøer, jf. lov nr. 520 af 26. maj 2010. Dette forbud var begrundet i dyrevelfærdshensyn. Indfasningsperioden var oprindeligt fastsat til 12 år for afvikling af bindestalde, som var taget i brug ved lovens ikrafttrædelse. Denne periode blev senere forlænget til 17 år ved lov nr. 1731 af 27. december 2016, dog således at der samtidig blev indsat visse nærmere krav, som skulle være opfyldt i de fem år, overgangsordningen blev forlænget med. Forlængelsen af indfasningsperioden skete med det formål at give et økonomisk presset erhverv mere tid til at foretage nødvendige tilpasninger og finde finansiering hertil.

I 2012 blev anvendelsen af traditionelle æglægningsbure (golde bure) forbudt. Dette forbud, som er baseret på Rådets direktiv 1999/74/EF af 19. juli 1999, sigtede mod at forbedre dyrevelfærden for æglæggende høner ved at erstatte de traditionelle bure med berigede bure. Overgangsperioden på ca. 12 år fra direktivets ikrafttrædelse var fastsat i direktivet.

Herudover kan nævnes forbuddet mod fiksering af søer og gylte i løbe- og kontrolafdelingen, jf. lov nr. 83 af 28. januar 2014. Forbuddet blev indført med henblik på at forbedre dyrevelfærden. Overgangsperioden blev fastsat til 20 år for eksisterende bygninger.

Ud over grundlovens værn mod indgreb i den private ejendomsret indeholder dyrevelfærdslovens § 19, stk. 2, en bestemmelse, som fastslår, at der skal fastsættes overgangsordninger, der sikrer, at landbruget får rimelig tid til at omstille sig, når der fastsættes regler om udformning og indretning af opholdsarealer og opholdsrum til dyr i medfør af loven. Denne bestemmelse fastslår således, at der også i tilfælde, hvor regulering af staldindretninger konkret ikke rejser spørgsmål om ekspropriation, skal fastsættes indfasningsperioder, som giver erhvervet rimelig tid til at omstille sig.

Jacob Jensen

/

Jeanie Sølager Bigler